

D ů v o d y:

Zmateční stížnost státního zastupitelství vytýká právem, že nalézací soud porušil při výměře trestu své trestní oprávnění, vyměřiv obžalovaným za zločin podle § 6 čis. 2 zák. na ochr. rep. tresty na svobodě pod dolejší hranicí trestní sazby, jež podle 1 odst. cit. § v souzeném případě, kde na zvlášť přitěžující okolnosti uznáno nebylo, byla od 3 do 5 let těžkého žaláře. § 28 odst. 2 cit. zák. omezuje při tomto trestném činu trestní oprávnění soudu založené v §§ 54 a 55 tr. zák., sejíti pod zákonnou dolejší hranicí trestní sazby a proto porušení tohoto předpisu činí výrok nalézacího soudu, jenž uložil Karlu P-ovi trest na svobodě 15 měsíců, Anežce P-ové pak 12 měsíců zostřené a doplněné těžkého žaláře, zmatečným ve smyslu § 281, čis. 11. tr. ř. Omezení toto platí při zločinu podle § 6 zák. na ochr. rep. i při sazbě těžkého žaláře od 3 do 5 let, neboť slova »při sazbě od 10 do 20 let« vztahují se jen na § 7 čis. 4 cit. zák., jak z doslovu § 28 zák. jest bezpochybně patrné; vždyť § 6 čis. 1—3 zák. nezná ani sazby s dolejší hranicí 10 let. Odůvodněné zmateční stížnosti státního zastupitelství bylo proto vyhověti a vyměřiti důsledkem toho znova trest.

Čís. 3563.

Přestupek podle § 22 zákona o tisku promlčuje se v šesti měsících ode dne, kdy byl spáchán nebo kdy bylo zahájené řízení přerušeno, aniž bylo v něm pokračováno.

Zahájením trestního řízení, přerušujícím podle § 27 tisk. zák. promlčení onoho přestupku, není ani návrh na »zavedení patřičných kroků«, ani žádost státního zastupitelství o zavedení vyhledávání pro zločin podle § 98 b) tr. zák.; nelze za ně pokládati po případě ani zmínku v trestním oznámení.

Pohrůžka ve smyslu § 98 b) tr. zák. nemusí býti pronesena přímo a výslovně jako pohrůžka; může záležeti v každém konkludentním jednání, jež projevuje, třeba na venek ve formě slušné a bezzávadné, úmysl hrozícího, by svým vystoupením vzbudil v osobě, proti níž vystupuje, důvodné obavy, a by osobou tou jeho jednání v tomto smyslu bylo také pojmáno; není třeba, by pohrůžka důvodnou obavu skutečně vzbudila, stačí, byla-li k tomu objektivně způsobilou.

Spadá sem, vyhrožoval-li kdo uveřejněním urážlivých insultů a výpadů, by vynutil upuštění od uveřejnění trestního rozsudku, na něj měl ten, komu bylo hrozeno, právo; nezáleží na tom, že dopis, vyhrůžku obsahující, byl zaslán právnímu zástupci napadeného.

Způsobilým prostředkem donucovacím ve smyslu § 98 b) tr. zák. může býti i vyhrůžka jednáním o sobě nezávadným; i takové jednání stane se protiprávním, použil-li ho kdo k dosažení prospěchu, na nějž mu nepřísluší právní nárok.

Ustanovení § 98 b) tr. zák. a předpisy § 1 a 2 zák. o útisku sledují

týž účel a liší se jen v jakosti a síle použitých prostředků, při pohružce zejména v tíži a citelnosti zla, jímž bylo hrozeno.

(Rozh. ze dne 13. července 1929, Zm I 38/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Liberci ze dne 18. prosince 1928, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí vydíráním podle § 98 b) tr. zák. a přestupkem podle § 22 tisk. zák., částečně vyhověl a zrušil napadený rozsudek ve výroku, jímž byl stěžovatel uznán vinným zločinem veřejného násilí podle § 98 b) tr. zák., zároveň však podle § 290 tr. ř. z povinnosti úřední i ve výroku, jímž byl uznán vinným přestupkem podle § 22 tisk. zák., a následkem toho i ve výroku o trestu a ve výrocích s tím souvisejících, a sprostil obžalovaného podle § 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby pro přestupek podle § 22 tisk. zák., spáchaný tím, že v čísle 3. 11 ročníku periodického časopisu »Der g. M.« ze dne 14. ledna 1928, ve kterém podle § 20 tisk. zák. otištěn byl rozsudek krajského jako tiskového soudu v Liberci ze dne 21. června 1927, učinil poznámky o obsahu tohoto uveřejnění v článku s nadpisem »In eigener Sache«. Co do ostatního obsahu zrušeného rozsudku vrátil věc krajskému soudu v Liberci, by o ní v na- značeném rozsahu znovu jednal a rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost napadá rozsudek prvního soudu jen potud, pokud jím byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 98 b) tr. zák., ponechávajíc nedotčeným odsuzující výrok pro přestupek podle § 22 tisk. zák. Přezkoumává výrok ten po rozumu § 290 tr. ř., shledal však zrušovací soud, že tu bylo nesprávně použito trestního zákona v neprospěch obžalovaného (§ 281 čís. 9 b) tr. ř.) a postupoval proto z povinnosti úřední tak, jako kdyby dotčený důvod zmatečnosti byl zmateční stížností uplatňován. Lze ponechat stranou, zda státní zastupitelství bylo vůbec oprávněno stíhati závady při uveřejnění trestního rozsudku, či zda právo to nepřislušelo spíše jen soukromým obžalobcům manželům K-ovým vzhledem k tomu, že tu šlo o rozsudek vydaný v trestní věci soukromožalobní (§ 281 čís. 9 c) tr. ř.). Neboť výrok nalézacího soudu, odsuzující obžalovaného pro tento delikt jest dojista pochybeným již proto, že trestný čin následkem promlčení přestal býti trestným již před vydáním rozsudku (§ 281 čís. 9 b) tr. ř.). Podle § 27 tisk. zák. ve spojení s § 532 tr. zák. promlčuje se přestupek, o nějž jde, v šesti měsících ode dne, kdy byl spáchán, nebo kdy bylo zahájené řízení přerušeno, aniž bylo v něm pokračováno. Ze spisů pak vychází, že čin, obžalovanému za přestupek dle § 22 tisk. zák. za vinu kladený, byl spáchán dne 14. ledna 1928; že v trestním oznámení došlém státnímu zastupitelství dne 1. března 1928 zmínili se sice udávatelé manželé K-ovi mimo jiné též o tom, že obžalovaný své povinnosti, uveřejnění podle § 20 tisk. zák. trestní rozsudek ze dne 21. června 1927, dostál způsobem přičítícím se § 22 tisk. zák., že se však obmezili na všeobecný

návrh, by státní zastupitelství na základě skutkového děje v trestním oznámení vyličeného zavedlo patřičné kroky, a že státní zastupitelství na základě tohoto trestního oznámení navrhlo jen zavedení předběžného vyhledávání proti obžalovanému pro zločin podle § 98 b) tr. zák., následkem čehož při následujícím pak předběžném vyhledávání i obžalovaný i svědci byli slyšeni jen o tomto zločinu a nikoliv též o přestupku podle § 22 tisk. zák., a že teprve obžalovacím spisem státního zastupitelství, doručeným obžalovanému dne 23. října 1928, byl stíhán pro řečený přestupek. Ježto pak podle § 27 tisk. zák. promlčecí dobu, již jest při sbíhajících se deliktech posuzovati ohledně každého z nich samostatně, přerušuje jen zahájení trestního řízení, za něž nelze pokládati ani onu zmínku v trestním oznámení o činu obžalovaného, ani návrh tam učiněný na »zavedení patřičných kroků«, ani žádost státního zastupitelství za zavedení vyhledávání pro zločin podle § 98 b) tr. zák., bylo prvním úkonem promlčení po případě přerušujícím doručení obžaloby státního zastupitelství. Úkon ten stal se však teprve po uplynutí 6 měsíců od spáchání činu, tudíž, an § 27 tisk. zák. jiných předpokladů promlčení nestanoví, dojista v době, kdy čin byl již promlčen. Uznal-li nalézací soud přes to obžalovaného vinným přestupkem podle § 22 tisk. zák., porušuje tento jeho výrok zřejmě zákon a jest proto zmatečným (§ 281 čís. 9 b) tr. ř.). Bylo tudíž výrok ten zrušiti z úřední povinnosti a zprostiti obžalovaného v tomto směru z obžaloby.

Proti výroku, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem podle § 98 b) tr. zák., uplatňuje zmatečnou stížnost číselně důvody zmatečnosti podle čís. 5, 9 a 10 § 281 tr. ř. Vývody zmatečnou stížnosti jsou převážně rázu hmotněprávního, jen jedinou námitkou provádí stížnost i formálněprávní důvod podle čís. 5 § 281 tr. ř., vytýkajíc, že nalézací soud nepřihlížel k údajům hlavních svědků, manželů K-ových, že obsah článku na sebe nevztahovali, že se neměli čeho báti a že obsah dopisu se jim zdál býti skoro pohružkou. Zmatečnou stížnost podává však výpověď těchto svědků nesprávně, neboť oba svědci udali podle protokolu jen, že obsahem článku s připojeným přípisem byli skoro uvedeni ve strach a nepokoj, takže by nebývalo mnoho scházelo, že by byli upustili od uveřejnění rozsudku. K této části výpovědi svědků K-ových nemusel však nalézací soud vůbec přihlížeti. Nevyžaduje zákon ke skutkové podstatě zločinu vydírání podle § 98 b) tr. zák., by vyhrůžka skutečně vzbudila důvodnou obavu, stačí, byla-li k tomu objektivně způsobilou. Je tedy nerozhodno, zda manželé K-ovi byli dopisem obžalovaného skutečně »uvedeni ve strach a nepokoj« čili nic. Po stránce hmotněprávní poukazuje stížnost především k tomu, že obžalovaný poslal kartáčový otisk i dopis právnímu zástupci, nikoli manželům K-ovým přímo, dovozujíc z toho, že mu nešlo o vydírání, nýbrž o to, by dal podnět k jednání o smír. Leč stížnost přehlíží, že pohružka nemusí býti pronesena přímo a výslovně jako pohružka, nýbrž že může záležeti v každém konkludentním jednání, jež projevuje, třebaš na venek ve formě slušné a bezzávadné, úmysl hrozícího, by svým vystoupením vzbudil v osobě, proti níž vystupuje, důvodné obavy, a by osobou tou bylo jeho jednání v tomto smyslu také pojímáno. Bylo proto věci výkladu, zda obžalovanému v závadném dopise šlo skutečně jen o bez-

závadný návrh na vyrovnání či zda šlo o zastřenou pohružku, pronesenou obžalovaným v tom úmyslu a za tím účelem, by na manželích K-ových vynutil, by upustili od uveřejnění trestního rozsudku, na něž měli právo. Dospěl-li pak nalézací soud, obíraje se touto otázkou a uváživ všechny provedené důkazy, zejména smysl dopisu a připojeného kartáčového otisku článku, jejich spojitost s projednanou trestní věcí, svědectví účastněných osob, jakož i obhajobu obžalovaného k přesvědčení, že obžalovaný vyhrožoval manželům K-ovým uveřejněním urážlivých insultů a výpadů v úmyslu shora naznačeném, jde o skutkový závěr, jehož správnost zmateční stížnost napadá způsobem nepřípustným, snažíc se přikládati obsahu dopisu ráz bezzávadného návrhu na vyrovnání věci. Na tom nic nemění ani okolnost, že obžalovaný neposlal dopis přímo manželům K-ovým, nýbrž jejich právnímu zástupci Dr. B-ovi, neboť podle jasného doslovu zákona stačí ke skutkové povaze zločinu vydírání i pohružka nepřímá, tedy i pohružka pronesená k třetí osobě, byl-li pachatel při tom veden úmyslem, by pohružka byla přivedena k vědomosti toho, proti němuž čelí. Tento úmysl jest však v souzeném případě zřejmý, uváží-li se, že obžalovaný poslal dopis advokátovi, který podle svého povolání je povinen, by o každém ději svěřené mu věci svého klienta informoval.

Pokud stížnost s hlediska důvodu čís. 9 a) § 281 tr. ř. dále namítá, že prý skutková podstata § 98 b) tr. zák. není dána také proto, že Dr. B. upustil od uveřejnění rozsudku svémocně proti vůli svých klientů, kteří od počátku měli prý úmysl trvati na uveřejnění, sluší podotknouti, že jde o okolnost nerozhodnou, ježto s hlediska zločinu vydírání záleží jen na tom, zda způsobem v § 98 b) tr. zák. uvedeným bylo vyhrožováno v úmyslu, by vynuceno bylo nějaké plnění, dopuštění neb opomenutí, na něž pachatel nemá práva, nikoliv též na tom, zda tohoto plnění, dopuštění neb opomenutí bylo skutečně dosaženo čili nic. Ostatně bylo ono prohlášení Dr. B-a jen opatřením prozatímním, poněvadž se Dr. B. vzhledem ke krátké lhůtě, obžalovaným mu v onom dopisu udělené, nemohl již se svými klienty domluvit, a je tedy již z tohoto důvodu bezvýznamným. Lichá jest i další námitka zmateční stížnosti, že prý jest právnickou »kuriositou«, když obžalovaný za to, že se obrátil napřed se svým návrhem na obhájce, má býti odsouzen pro zločin, kdežto kdyby prý byl ihned uveřejnil kartáčový otisk, by byl stíhán nejvýše soukromou obžalobou pro urážku na cti, k níž by po případě mohl provéstí důkaz pravdy a v ní zvítěziti. Vždyť § 98 b) tr. zák. mezi prostředky donucovacími uvádí výslovně i vyhružku ublížením na cti, čímž vyslovuje, že uskutečnění zla, jímž bylo hrozeno, nemusí býti o sobě již zločinem. Způsobilým prostředkem donucovacím ve smyslu § 98 b) tr. zák. může býti naopak i vyhružka jednáním o sobě nezávadným, jakmile jí někdo použil k dosažení prospěchu, na nějž mu nepřísluší právní nárok. Je proto také nerozhodno, zda by se obžalovanému byl podařil důkaz pravdy, čili nic, je-li zjištěno, že pohružkou uveřejněním urážlivých výpadů chtěl manžele K-ovy donutiti k upuštění od uveřejnění rozsudku, na což neměl práva. Dále namítá zmateční stíž-

nost, že skutková podstata zločinu podle § 98 b) tr. zák. není dána i proto, že soudní opatření o zastavení časopisu »Der g. M.« v době činu nebylo ještě pravoplatným. I tato námitka jest bezpodstatná. Obžalovanému klade se za vinu, že manželům K-ovým vyhrožoval ublížením na cti v úmyslu, by na nich vynutil upuštění od opětovného uveřejnění trestního rozsudku. Jde tedy jen o to, zda manželé K-ovi byli oprávněni vymáhati na obžalovaném uveřejnění rozsudku, což jest ovšem posuzováti podle procesuální situace v době spáchaného činu. V této příčině však vychází ze spisů, že obžalovaný sice podáním ze dne 21. listopadu 1927 žádal za odklad výkonu trestu, který mu však usnesením ze dne 9. prosince 1927 byl povolen jen ohledně trestu na svobodě, kdežto ohledně vedlejších trestů, zejména ohledně uveřejnění rozsudku byl jeho návrh zamítnut, že usnesení to stalo se pravoplatným, ježto obžalovaný proti němu nepodal opravné prostředky, že obžalovaný následkem toho uveřejnil sice rozsudek v čís. 3 časopisu »Der g. M.« ze dne 14. ledna 1928, avšak způsobem nedostatečným, pročež soukromí obžalobci podáním ze dne 24. ledna 1928 navrhli, by časopis »Der g. M.« až do řádného uveřejnění rozsudku byl zastaven, a že obžalovaný, byv o tomto návrhu dne 30. ledna 1928 slyšen, prohlásil, že rozsudek znovu a způsobem v zákoně předepsaným uveřejní v čís. 7 řečeného časopisu. Z toho vyplývá, že soukromí obžalobci, manželé K-ovi v době činu (dne 2. února 1928) byli oprávněni, žádati od obžalovaného uveřejnění trestního rozsudku, což obžalovaný prohlášením ze dne 30. ledna 1928 také sám uznal, a úsudek nalézacího soudu, že obžalovaný svým činem chtěl vynutiti opomenutí, na něž neměl práva, jest tedy bezvadným. Vývody zmateční stížnosti s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. jsou vesměs bezpodstatny.

Naproti tomu nelze zmateční stížnosti upříti oprávnění, pokud vytýká rozsudku, že se nevyjádřil o tom, zda pohrůžka, již použito, byla tak veliká a mocná, by soukromý účastník byl nucen pod jejím tlakem bezpodmínečně složiti zbraň. Stížnost zřejmě namítá, že vyhrůžka nebyla té jakosti a síly, již se vyžaduje ke skutkové podstatě zločinu vydírání podle § 98 b) tr. zák. Jest uvážiti, že ustanovení § 98 tr. zák. a předpisy § 1 a 2 zákona o útisku sledují též účel a že se liší jen v jakosti a síle použitých prostředků, při pohrůžce zejména v tíži a v citelnosti zla, jímž bylo hrozeno. Zjistil-li tedy nalézací soud, že vyhrůžka obžalovaného byla způsobilou, by jí mohla býti vzbuzena důvodná obava, a že manželé K-ovi byli jí také skutečně uvedeni ve strach a nepokoj, zjistil tím jen skutkové znaky, jež mohou býti společné i skutkové podstatě zločinu podle § 98 b) tr. zák. i přestupku podle § 1 zák. o útisku, nedotkl se tím však ještě rozhodné otázky, zda zlo, jímž obžalovaným hrozeno, bylo podle své jakosti a síly takového rázu, že by bylo pro ohrožené zvláště tíživým a citelným a, že proto bylo lze spatřovati v činu obžalovaného skutkovou podstatu zločinu vydírání, nikoli jen přestupku útisku. Tím přivedena zmatečnost rozsudku podle čís. 10 § 281 tr. ř., jak stížnost právem vytýká, a bylo proto v tomto směru důvodné zmateční stížnosti vyhověti a uznati právem, jak se stalo.